

ADVIES VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK

van 16 januari 2009

op verzoek van de Belgische minister van Financiën betreffende een wetsontwerp tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België

(CON/2009/4)

Inleiding en rechtsgrondslag

Op 9 december 2008 ontving de Europese Centrale Bank (ECB) een verzoek van de Nationale Bank van België (NBB), handelend namens de Belgische Minister van Financiën om een Advies betreffende een wetsontwerp tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België (verder het ‘wetsontwerp’ te noemen).

De bevoegdheid van de ECB om een advies uit te brengen is gebaseerd op artikel 105, lid 4 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en het derde streepje van artikel 2, lid 1 van Beschikking 98/415/EG van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de raadpleging van de Europese Centrale Bank door de nationale autoriteiten over ontwerpen van wettelijke bepalingen¹, aangezien het voorstel van wet betrekking heeft op de NBB. Overeenkomstig de eerste volzin van artikel 17.5 van het Reglement van orde van de Europese Centrale Bank heeft de Raad van bestuur dit advies aangenomen.

1. Doel van het Voorstel

Het wetsontwerp beoogt aanpassing van de vigerende regels betreffende de verdeling van de inkomsten van de NBB om te waarborgen dat na betaling van de kosten van de NBB, vorming van haar reserves en de rentevergoeding van haar kapitaal het saldo de inkomsten van de NBB aan de Staat wordt toegewezen zonder afbreuk te doen aan de rechten van de aandeelhouders van de NBB, waaronder het recht op dividend². Te dien einde voert het wetsontwerp twee wijzigingen. Ten eerste, trekt het wetsontwerp de zo geheten “3 %-regel” in ter bepaling van de financiële opbrengsten die NBB mag inhouden ter dekking van haar kosten, de opbouw van de reserves en de rentevergoeding van haar kapitaal³. Ten tweede, wijzigt het wetsontwerp de vigerende regel betreffende de uitkering van de jaarlijkse winsten van NBB⁴,

¹ PB L 189 van 3.7.1998, blz. 42.

² Zie de memorie van toelichting bij het wetsontwerp, blz. 4.

³ Luidens de 3%-regel, worden aan de Belgische Staat toegekend: de netto financiële opbrengsten die 3 % overschrijden van het verschil tussen het op jaarbasis berekend gemiddelde bedrag van de rentegevende activa en de vergoede passiva van de Bank (vigerend artikel 29 van de Wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, hierna de ‘NBB-wet’). Deze bepaling wordt door artikel 2 van het voorontwerp van wet ingetrokken.

⁴ Krachtens het vigerende artikel 32 van de NBB-Wet wordt de jaarlijkse wint aan de Belgische Staat toegekend na betaling van een eerste dividend van zes procent van het kapitaal van de NBB aan de aandeelhouders en een toewijzing

door te bepalen dat⁵: i) van het overschot van deze winsten na toekenning aan de aandeelhouders van een eerste dividend van 6% het kapitaal van NBB, wordt een door de Raad van Bestuur van NBB voorgesteld en door haar Regentenraad vastgesteld bedrag onafhankelijk toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve⁶; ii) vervolgens, van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend ten belope van minimaal 50% van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve; en iii) tenslotte wordt het saldo toegekend aan de Staat. Aangezien deze bepalingen op 1 januari 2009 in werking treden, begrijpt de ECB dat deze bepalingen de regels betreffende de uitkering van de NBB-inkomsten voor het boekjaar 2008 niet wijzigen.

2. Algemene opmerkingen

2.1 Het wetsontwerp dient te worden geanalyseerd vanuit de invalshoek van de vereisten van onafhankelijkheid van centrale banken, namelijk financiële onafhankelijkheid⁷. Financiële onafhankelijkheid betekent derhalve dat moet worden bezien of een derde in staat is rechtstreeks of middellijk invloed uit te oefenen, niet alleen op de taken van de nationale centrale bank (NCB), maar ook op het vermogen van de NCB - zowel operationeel in termen van mankracht⁸, alsook financieel in termen van voldoende financiële middelen - om haar mandaat te vervullen. NCB's dienen tevens steeds over voldoende middelen te beschikken om hun overige taken uit te voeren, d.w.z. hun nationale taken uit te voeren, hun internationale verplichtingen na te komen en hun administratieve en bedrijfskosten naar behoren te kunnen bekostigen. Er zij op gewezen dat luidens artikel 28.1 en artikel 30.4 van de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank verdere door de NCB's uit te voeren aanvullende bijdragen aan het kapitaal van de ECB en stortingen van externe reserves kunnen worden opgeroepen. Het beginsel van financiële onafhankelijkheid vereist dat naleving van deze verplichtingen de taakvervulling door de nationale centrale bank onverlet laten. Met betrekking tot de winstverdeling mogen de Statuten van de nationale centrale bank de winstverdeling bepalen. Bij ontstentenis van dergelijke bepalingen dient het besluitvormende orgaan van de NCB het besluit omtrent de winstverdeling op professionele gronden te nemen, zulks zonder beoordeling door derden, tenzij een uitdrukkelijke clausule bepaalt dat dit de financiële middelen die benodigd zijn voor de tenuitvoerlegging van de

van tien procent van het excedent aan de reserve en acht procent van dat excedent aan het NBB-personeel of aan instellingen te zijnen voordele.

⁵ Artikel 3 van het wetsontwerp tot wijziging van artikel 32 van de NBB-Wet.

⁶ Het wetsontwerp voert de mogelijkheid in beschikbare reserves op te bouwen. De beschikbare reserve kan worden aangewend ter aanzuivering van verliezen of voor winstuitkering (memorie van toelichting bij het wetsontwerp, blz. 5).

⁷ Betreffende het concept van onafhankelijkheid van centrale banken en met name financiële onafhankelijkheid, zie het Convergenceverslag van de ECB van mei 2008, blz. 17 en in het bijzonder blz. 20 en verder; zie tevens het ECB-Advies CON/2008/82 van 2 december 2008 op verzoek van de Spaanse staatssecretaris van Economische Zaken inzake een ontwerp-Koninklijk Besluit betreffende de regelingen voor de uitkering van de winsten van Banco de España aan de Schatkist. Alle ECB-adviezen zijn beschikbaar op de ECB-website op www.ecb.europa.eu.

⁸ Zie advies ECB-Advies CON/2008/9 van 21 februari 2008 op verzoek van het Duitse ministerie van Financiën inzake een wetsontwerp tot wijziging van de Wet op de Duitse Bundesbank; tevens ECB-Advies CON/2008/10 van 21 februari 2008 op verzoek van het Italiaanse Ministerie van Economische Zaken en Financiën inzake een aantal bepalingen van de Wet op de jaarlijkse en meerjaarlijkse begroting (2008 Begrotingswet).

met het Europees Stelsel van centrale banken verband houdende taken van de NCB, onverlet dient te laten.

- 2.2 Globaal verwelkomt de ECB het wetsontwerp, aangezien het de regels inzake de verdeling van inkomsten van de NBB verduidelijkt en het de organen van de NBB de nodige discretie verleent bij de toewijzing van de winst. Dienaangaande, verwijst het wetsontwerp expliciet naar de onafhankelijkheid van de organen van de NBB bij de vaststelling van het reserveringsbeleid van de NBB⁹. De ECB begrijpt tevens dat, zoals de vigerende regels reeds stipuleren, indien de jaarlijkse winsten lager zijn dan 6% van het kapitaal van de NBB, het bedrag van dit eerste dividend¹⁰ ten laste komt van het reservefonds¹¹. Indien het reservefonds dit bedrag niet dekt, worden de uitgekeerde winsten dienovereenkomstig aangepast.

3. Specifieke opmerkingen

Naast de gewijzigde financiële bepaling van de NBB-Wet, mag luidens het wetsontwerp de algemene vergadering van aandeelhouders worden uitgesteld tot de laatste maandag van mei (en niet zoals momenteel maart)¹². De ECB begrijpt dat deze wijziging rekening houdt met de verlenging van de wettelijke termijnen voor het beschikbaarstellen van de nodige documenten aan de aandeelhouders voorafgaande aan de algemene vergadering en, binnen deze context, wenst te vermijden dat de resultaten van de ECB zouden kunnen worden afgeleid uit de jaarrekening van de NBB voordat de ECB haar eigen jaarrekening heeft gepubliceerd. Dienaangaande zou de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp¹³ duidelijker worden, indien wordt vermeld dat de jaarrekening van de ECB wordt gepubliceerd op de website van de ECB voor de publicatie van het jaarverslag van de ECB in april.

Dit Advies wordt op de website van de ECB gepubliceerd.

Gedaan te Frankfurt am Main, 16 januari 2009.

[getekend]

De President van de ECB

Jean-Claude TRICHET

⁹ Artikel 3 van het wetsontwerp dat een nieuw artikel 32, 2° invoert in de NBB-Wet. Zie tevens de verduidelijking in de Memorie van Toelichting dat dergelijke besluiten niet onderworpen zijn aan de toezichts- en schorsingsbevoegdheden van de vertegenwoordiger van de Minister van Financiën (blz. 7).

¹⁰ Zie paragraaf 1 en voetnoot 4.

¹¹ Artikel 50 van de NBB-statuten junctis artikel 31 van de NBB-Wet. De ECB begrijpt dat het reservefonds van de NBB bestaat uit ingehouden inkomsten en met name strekt tot aanvulling de jaarlijkse winsten, tot beloop van een dividend van 6% van het kapitaal van de NBB (artikel 31 van de NBB-Wet). In dergelijke gevallen dient een onttrekking aan het reservefonds weer aan de reserves worden toegewezen, indien het daaropvolgende jaar door de terugstorting de uit te delen winst niet minder dan 6% van het NBB-kapitaal bedraagt.

¹² Artikel 4 van het wetsontwerp.

¹³ Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp, kanttekening bij artikel 4, blz. 8.